

Кононенко Жанна Андріївна, к.е.н., доцент,
в.о. завідувача кафедри економічної кібернетики,
бізнес-економіки та інформаційних систем,
Полтавський університет економіки та торгівлі

Кононець Наталія Василівна, д-р пед. наук,
доцент, професор кафедри педагогічної
майстерності та менеджменту імені І. А. Зязюна,
Полтавський національний педагогічний
університет імені В. Г. Короленка

Шаравара Роман Іванович,
к.е.н., доцент, професор кафедри правознавства та
фінансів, Полтавський інститут економіки і права
університету «Україна»

Зінченко Олена Миколаївна, к.е.н., заступник
директора Навчально-наукового інституту
міжнародної освіти,

Полтавський університет економіки та торгівлі

Лизун Руслан Богданович, здобувач третього
(освітньо-наукового) рівня ступеня доктора
філософії зі спеціальності 072 Менеджмент,
Полтавський університет економіки та торгівлі

Kononenko Zhanna Andriivna, Candidate of Science in
Economics, Associate Professor, Acting Head of the Department of
Economic Cybernetics, Business Economics and Information
Systems, Poltava University of Economics and Trade,
<https://orcid.org/0000-0003-0074-8249>

Kononets Nataliia Vasylivna, Doctor of Pedagogical Sciences,
Associate Professor, Professor of the Department of Pedagogical
Mastery and Management named after I. A. Ziazun,
V. G. Korolenko Poltava National Pedagogical University,
<https://orcid.org/0000-0002-4384-1198>

Sharavara Roman Ivanovych, Candidate of Science in Economics,
Associate Professor, Professor of the Department of Law and
Finance, Poltava Institute of Economics and Law of «Ukraine»
University, <https://orcid.org/0000-0001-8386-4549>

Zinchenko Olena Mykolaivna, Candidate of Science in Economics,
Deputy Director of the Educational and Scientific Institute of
International Education, Poltava University of Economics and
Trade, <https://orcid.org/0009-0003-0698-2308>

Lyzun Ruslan Bohdanovych, PhD student (third educational-
scientific level of Doctor of Philosophy degree) in specialty 072
Management, Poltava University of Economics and Trade,
<https://orcid.org/0009-0005-7848-1160>

ДЕТЕРМІНАНТИ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ ЯК ЧИННИКИ ПОСИЛЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ ПІДПРИЄМСТВА DETERMINANTS OF INTEGRATION PROCESSES AS FACTORS IN ENHANCING ENTERPRISE COMPETITIVE ADVANTAGES

Кононенко Ж. А., Кононець Н. В., Шаравара Р. І.,
Зінченко О. М., Лизун Р. Б. Детермінанти інтеграційних
процесів як чинники посилення конкурентних переваг
підприємства. *Український журнал прикладної економіки
та техніки*. 2025. Том 10. № 2. С. 254 – 257.

Kononenko Z., Kononets N., Sharavara R., Zinchenko O.,
Lyzun R. Determinants of integration processes as factors
in enhancing enterprise competitive advantages. *Ukrainian
Journal of Applied Economics and Technology*.
2025. Volume 10. № 2, pp. 254 – 257.

У статті досліджуються детермінанти інтеграційних процесів та їхній вплив на посилення конкурентних переваг підприємства. Аналізуються ключові чинники, що зумовлюють ефективність інтеграційної взаємодії, включаючи вплив на організаційно-економічну, фінансову стійкість та формування конкурентних переваг. Розглядаються потенційні виклики та ризики інтеграції: культурні конфлікти, недооцінка витрат, проблеми управління людським капіталом. Для кількісної оцінки впливу інтеграції запропоновано набір статистичних індикаторів (фінансові, операційні, ринкові, інноваційні, показники ризиків). Підкреслюється, що успішна інтеграція є ключовим інструментом підвищення операційної ефективності, стимулювання інновацій, розширення ринкових позицій та зниження ризиків у сучасному економічному середовищі, забезпечуючи довгострокову стійкість та зростання підприємства.
Ключові слова: інтеграція, детермінанти, конкурентні переваги, підприємство, ризики, оцінка, економічні показники.

This article examines the determinants of integration processes within enterprises and their impact on competitive advantage. This study aims to identify and analyze the key factors that initiate and determine the effectiveness of integration interactions between economic entities, ultimately enhancing their market position. Methods employed include a systematic theoretical analysis of the concept of «determinants of integration processes», a structured review of the impact of integration on organizational-economic and financial stability, the formation of competitive advantages, and the proposal of relevant statistical indicators for quantitative assessment. The research also critically evaluates potential challenges and risks associated with integration. The results indicate that integration significantly optimizes internal structure, improves resource utilization, boosts productivity, and strengthens financial resilience by diversifying revenues and optimizing cash flows. It directly catalyzes competitive advantages through market share expansion, cost reduction, product/service innovation, and improved customer service. A comprehensive set of financial, operational, market, innovation, and risk indicators are proposed to validate integration's impact empirically. The scientific novelty systematically conceptualizes «determinants of integration processes» as a holistic framework for understanding their initiation and effectiveness. A structured approach to linking specific integration mechanisms with tangible competitive advantages and a reliable set of quantitative indicators for their assessment are described. The practical significance of this research is substantial. It offers a practical guide for enterprise managers in developing effective integration strategies by clearly understanding the key determinants, potential benefits, and inherent risks. The proposed quantitative assessment tools empower decision-makers to evaluate the success probability of integration deals objectively, minimizing financial and operational risks. Prospects for further research include the development of dynamic models for assessing integration processes, which would account for time lags and adaptive responses of enterprises. A comparative analysis of integration strategies across various economic sectors is warranted to identify sector-specific best practices. Finally, developing predictive tools for forecasting the success of integration agreements, leveraging advanced analytics like big data and machine learning, presents a critical avenue for future work to enhance strategic decision-making.

Keywords: integration, determinants, competitive advantages, enterprise, risks, assessment, economic indicators.

Вступ

В умовах посилення конкуренції підприємства шукають нові шляхи для зміцнення своїх позицій на ринку. Одним із таких шляхів є інтеграція – об'єднання або тісна співпраця з іншими суб'єктами господарювання. Інтеграційні процеси можуть набувати різних форм і мати різний ступінь глибини, від простих угод про співпрацю до повного злиття та поглинання. За рахунок інтеграції відбувається оптимізація процесів, зниження витрат, розширення доступу до ресурсів та ринків, що є ключовим для посилення конкурентних переваг. Успіх інтеграції залежить від розуміння її детермінант – факторів, що визначають доцільність та результативність об'єднання.

© Кононенко Жанна Андріївна, Кононець Наталія Василівна, Шаравара Роман Іванович,
Зінченко Олена Миколаївна, Лизун Руслан Богданович 2025

ISSN 2415-8453. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2025 рік. Том 10. № 2.

Недостатнє вивчення цих детермінант може призвести до неефективних рішень та економічних втрат. Отже, існує актуальна та об'єктивна потреба в поглибленому аналізі детермінант інтеграційних процесів для формування та посилення конкурентних переваг підприємства.

Питання інтеграційних процесів та їх впливу на посилення конкурентних переваг підприємства перебуває в центрі уваги багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Зокрема, важливість та детермінанти інтеграції у сучасних економічних умовах досліджуються такими вченими, як Васюткіна Н. В., Криленко Є. С. У своїх працях вони наголошують, що ефективна інтеграція є ключовим фактором для досягнення сталого розвитку та підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання на глобальному ринку [2].

Досліджуючи вплив інтеграційних процесів на стратегічне позиціонування підприємства, Носань Н. С., Назаренко С. А., Мусієнко Р. В. підкреслюють, що інтеграція дозволяє підприємствам оптимізувати витрати, розширювати ринки збуту та отримувати доступ до нових технологій, що безпосередньо формує їхні конкурентні переваги [7]. На їхню думку, успішні інтеграційні стратегії сприяють не лише посиленню внутрішньої ефективності, а й створенню синергетичного ефекту.

Проблематику визначення детермінант інтеграційних процесів, що впливають на конкурентні переваги, вивчають також Осіпова Л. В. [8], Ліба Н. С., Пугачевська К. Й. [5]. Вони вважають, що фактори інтеграційних процесів слід розглядати як сукупність внутрішніх та зовнішніх факторів, що стимулюють підприємства до об'єднання зусиль з іншими суб'єктами ринку з метою досягнення спільних стратегічних цілей та зміцнення ринкових позицій. Серед ключових детермінант виділяють глобалізацію, технологічний розвиток, посилення конкуренції та прагнення до економії на масштабі.

Аналіз наукових праць останніх років свідчить про безумовну актуальність дослідження інтеграційних процесів як дієвого механізму для посилення конкурентних переваг підприємств. Однак залишається потреба у поглибленому вивченні специфічних детермінант та механізмів, що дозволяють підприємствам ефективно використовувати інтеграційний потенціал для зміцнення своїх конкурентних позицій у динамічному оточуючому середовищі.

Формування цілей статті

Метою статті є ідентифікація детермінант, що визначають успішність інтеграційних процесів та їх вплив на формування та посилення конкурентних переваг підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження

У межах дослідження категорія «детермінанти інтеграційних процесів» є центральною, оскільки вона охоплює сукупність чинників та умов, що зумовлюють ініціювання, ефективність та специфіку інтеграційної взаємодії між суб'єктами господарювання. Ці детермінанти представляють собою рушійні сили та обставини, що стимулюють підприємства до консолідації або інтенсивної кооперації, а також визначають ступінь результативності реалізації цих процесів та їхній подальший вплив на формування й посилення конкурентних переваг. Розуміння цієї категорії є фундаментальним для комплексного аналізу мотивації інтеграційних стратегій підприємств та розробки обґрунтованих підходів до їхньої імплементації з метою максимізації позитивних економічних та синергетичних ефектів.

У таблиці 1 деталізовано ключові аспекти цього впливу, що охоплюють організаційно-економічну та фінансову стійкість, а також безпосереднє формування конкурентних переваг.

Таблиця 1. Ключові аспекти характеристики інтеграційних процесів

Категорія впливу	Характеристика	Механізми досягнення
Організаційно-економічна стійкість	Інтеграція дозволяє підприємствам оптимізувати їхню внутрішню структуру та економічні процеси, що зумовлює підвищення ефективності використання ресурсів, зростання продуктивності та покращення загальної керованості підприємством.	Рационалізація розподілу функцій між об'єднаними підрозділами. Усунення дублюючих процесів та витрат, що виникають в окремих, неінтегрованих структурах. Створення більш гнучких та адаптивних систем управління, здатних оперативно реагувати на зміни зовнішнього середовища. Покращення координації та контролю над усіма ланками виробничого та збутового ланцюга.
Фінансова стійкість	Інтеграційні процеси зміцнюють фінансове становище підприємства, надаючи йому більшу стабільність та резистентність до зовнішніх шоків. Зміцнення фінансової бази дозволяє підприємству інвестувати у розвиток, модернізацію та інновації.	Диверсифікація джерел доходів та ринків збуту, що зменшує залежність від одного продукту чи клієнта. Оптимізація фінансових потоків та підвищення їх передбачуваності. Зниження витрат на закупівлю та логістику через ефект масштабу та посилення переговорної сили. Доступ до додаткових фінансових ресурсів (наприклад, через спільні підприємства або поглинання компаній з більшим капіталом).
Конкурентна перевага	Інтеграція є прямим каталізатором для посилення конкурентних переваг підприємства, що є життєво важливим для його виживання та розвитку. У кінцевому підсумку інтеграція дозволяє підприємству ефективніше конкурувати, адаптуватися до змін та випереджати конкурентів.	Збільшення частки ринку та зміцнення лідерських позицій. Можливості пропонувати більш конкурентоспроможні ціни завдяки зниженню собівартості. Створення унікальних продуктів або послуг за рахунок об'єднання технологій та компетенцій. Покращення якості та швидкості обслуговування клієнтів. Збільшення переговорної сили з постачальниками та дистриб'юторами.

Джерело: сформовано за [1; 7; 11].

Представлена таблиця наочно ілюструє, як інтеграційні процеси, трансформуючись від простого співробітництва, еволюціонують у фундаментальний інструмент забезпечення стратегічної стійкості та посилення конкурентоспроможності підприємства. Важливо підкреслити, що в сучасному динамічному середовищі розвиток інтеграційних процесів виступає передумовою для успішного функціонування будь-якого суб'єкта господарювання. Таке об'єднання зусиль, ресурсів та компетенцій не просто створює додаткові можливості, а й суттєво впливає на комплексний стан підприємства. Зокрема, інтеграція безпосередньо впливає на організаційно-економічну структуру, роблячи її більш гнучкою та ефективною. Вона також відіграє ключову роль у зміцненні фінансової стійкості, дозволяючи диверсифікувати ризики та оптимізувати грошові потоки. Зрештою, саме через ці механізми інтеграція стає визначальним фактором у формуванні та посиленні конкурентних переваг, що є критично важливим для виживання та процвітання на глобальних ринках.

Для реалізації емпіричного підтвердження визначених теоретичних положень та забезпечення кількісної оцінки впливу інтеграційних процесів на конкурентні переваги підприємства критично важливим є використання

релевантного набору статистичних показників. Вони дозволяють об'єктивно виміряти зміни у фінансово-економічній, операційній та ринковій ефективності до і після інтеграції. У таблиці 2 представлено рекомендовані статистичні індикатори, що можуть бути використані для всебічного аналізу такого впливу.

Таблиця 2. Статистичні індикатори кількісної оцінки впливу інтеграційних процесів на конкурентні переваги підприємства

Категорія	Показник	Характеристика
1. Фінансові показники	Прибуток (чистий та операційний)	Показує фінансову ефективність. Динаміка прибутку є ключовим індикатором успішності інтеграції.
	Дохід (виручка від реалізації)	Загальний обсяг продажів. Зростання свідчить про розширення ринків або збільшення обсягів.
	Собівартість реалізованої продукції	Вартість виробництва. Зміни вказують на економію від масштабу або оптимізацію процесів.
	Рентабельність (продажів, активів)	Ефективність використання ресурсів для генерування прибутку. Зростання свідчить про підвищення загальної ефективності.
	Показники ліквідності та платоспроможності	Здатність підприємства погашати зобов'язання. Покращення свідчить про зміцнення фінансової стійкості.
	Обсяг інвестицій	Сума вкладень у розвиток. Збільшення інвестицій може вказувати на доступ до більших фінансових ресурсів.
2. Операційні показники	Продуктивність праці	Ефективність використання трудових ресурсів. Зростання може бути результатом оптимізації процесів.
	Витрати на одиницю продукції	Прямий індикатор економії від масштабу та оптимізації виробничих процесів.
	Обсяги виробництва/послуг	Загальна кількість вироблених товарів або наданих послуг. Зростання може свідчити про розширення ринку.
	Оборотність (запасів, дебіторської, кредиторської заборгованості)	Швидкість перетворення запасів на продажі та погашення заборгованостей. Вказує на ефективне управління оборотним капіталом.
3. Ринкові показники	Частка ринку	Ключовий показник посилення конкурентних позицій. Зростання частки ринку свідчить про успішність інтеграції.
	Кількість клієнтів, покупців	Загальна кількість споживачів. Збільшення може бути наслідком розширення ринків або покращення пропозиції.
	Географія продажів, послуг	Кількість регіонів або країн присутності. Розширення свідчить про успішну експансію.
	Лояльність клієнтів	Наскільки часто клієнти повертаються. Свідчить про зростання довіри та задоволеності.
4. Інноваційні показники	Кількість нових продуктів, послуг	Прямий показник інноваційної активності. Збільшення може свідчити про синергію інновацій.
	Витрати на інновації	Обсяг інвестицій у розробку. Збільшення підкреслює можливості для розвитку нових технологій.
	Кількість патентів, ліцензій	Захищені винаходи. Свідчить про зростання інтелектуального капіталу.
5. Показники ризиків	Індекс диверсифікації	Оцінка розширення портфеля (продуктів, ринків). Зменшує залежність від одного напрямку та знижує ризики.
	Стабільність поставок, продажів	Регулярність та безперерйність операцій. Зменшення перебоїв свідчить про більш стійкі та надійні операції.

Джерело: сформовано за [3; 4; 9].

Хоча інтеграційні процеси пропонують значні переваги для підвищення конкурентоспроможності, важливо визнати, що вони є складними та часто пов'язані з численними викликами та ризиками. Об'єктивний аналіз потенційних перешкод є критично важливим для розробки ефективних стратегій інтеграції.

Одними з найскладніших бар'єрів на шляху успішної інтеграції є культурні конфлікти. Кожен суб'єкт господарювання має свою унікальну корпоративну культуру – набір цінностей, норм, традицій та способів роботи. При об'єднанні двох або більше культур можуть виникнути тертя, непорозуміння та навіть відкритий опір змінам з боку співробітників, що призводить до зниження морального духу та продуктивності. Крім того, виклики постають і в інтеграції IT-систем, бізнес-процесів та організаційних структур, що вимагає значних часових та фінансових витрат, а також ретельного планування [6; 10].

Інтеграція часто пов'язана з недооцінкою витрат. Фактичні витрати на юридичні послуги, консалтинг, реструктуризацію, навчання персоналу та інтеграцію систем можуть значно перевищувати початкові бюджети. Це може призвести до непередбачених фінансових втрат. З операційної точки зору, існує ризик тимчасового зниження продуктивності або навіть втрати ключових клієнтів та постачальників на етапі перехідного періоду, поки нова структура буде повністю налагоджена.

Незважаючи на фінансову привабливість, успіх інтеграції значною мірою залежить від управління людським капіталом. Відсутність ефективних стратегій управління змінами, що включають прозору комунікацію, залучення співробітників та підтримку лідерів, може призвести до втрати компетентних спеціалістів. Формування нової, єдиної корпоративної культури, яка поєднує найкращі аспекти об'єднаних компаній, є складним і одночасно життєво важливим завданням, що потребує свідомих зусиль менеджменту. Мінімізація цих ризиків вимагає ретельного планування, прозорості комунікації та гнучкості менеджменту. Важливо враховувати всебічну оцінку ризиків ще на етапі підготовки до інтеграції, розробити чіткий план дій, забезпечити належне фінансування, а також створити механізми для швидкого реагування на непередбачені обставини. Ефективне лідерство та інвестиції в адаптацію персоналу є ключовими для подолання культурних та організаційних викликів.

Інтеграційні процеси мають впливати на стратегію для посилення конкурентних переваг підприємств. Для всебічного розуміння їхнього впливу застосування динамічних моделей оцінки інтеграційних процесів є актуальною. Такі моделі орієнтовані на прогнозування довгострокових наслідків інтеграції, враховуючи часові затримки та адаптаційні процеси, що забезпечить проактивне управління та передбачення синергетичних ефектів і ризиків.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Метою методологічної частини є обґрунтування вибору інструментів та підходів, що дозволять кількісно оцінити вплив інтеграційних процесів на конкурентні переваги підприємства, виходячи з визначених детермінант. Інтеграційні процеси є потужним інструментом для підвищення конкурентних переваг підприємства в сучасному бізнес-середовищі. Успішна інтеграція залежить від врахування комплексу економічних, організаційно-

управлінських, ринкових та правових детермінант. Добре продумані, сплановані та реалізовані інтеграційні стратегії дозволяють підприємствам підвищити операційну ефективність, стимулювати інновації, розширювати ринкову позицію та знизувати ризики, забезпечуючи таким чином довгострокову стійкість та зростання. Категорія «детермінанти інтеграційних процесів» слугує своєрідною дорожньою картою для аналізу та планування інтеграційних стратегій, що зрештою й призводять до посилення конкурентних переваг підприємства.

Комплексне дослідження детермінант інтеграційних процесів закладає міцний фундамент для подальших наукових пошуків та практичних застосувань. Перспективи майбутньої роботи над цією темою можуть включати розробку динамічних моделей для оцінки інтеграційних процесів з метою відстеження та прогнозування синергетичних ефектів інтеграції в умовах постійних змін. Окрім цього, важливим напрямом є порівняльний аналіз інтеграційних стратегій у різних секторах економіки. Виявлення галузевих особливостей та кращих практик інтеграції в різних галузях промисловості та послуг забезпечить створення більш таргетованих та ефективних рекомендацій для підвищення конкурентоспроможності.

Література

1. Валінкевич Н. В., Коценко М. С. Теоретичні аспекти формування конкурентних переваг торговельного підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2025. № 17. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-17-04-02>.
2. Васюткіна Н. В., Криленко Є. С. Формування інтегрованого економічного потенціалу підприємств в умовах економіки знань з посиленням впливу конкуренції. *Бізнес Інформ*. 2024. № 10. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-285-294>.
3. Дянько Т. І., Яворська Н. П., Тупісь М. М. Ключові аспекти управління конкурентоспроможністю торговельного підприємства. *Держава та регіони*. 2021. № 6 (123). DOI: <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-6-4>.
4. Кононенко Ж. А. Управління конкурентоспроможністю суб'єктів аграрного бізнесу в умовах трансформації ланцюгів постачань сільськогосподарської продукції. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2025. Том 10. № 1. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-25>.
5. Ліба Н. С., Пугачевська К. Й. Чинники формування конкурентоспроможності економіки на регіональному рівні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 6. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-05-02>.
6. Лола Ю. Ю., Михайленко Д. Г., Болотна О. В., Дячок В. В. Інтеграція України до Єдиного цифрового ринку ЄС. *Проблеми економіки*. 2024. № 4 (62). DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-4-64-70>.
7. Носань Н. С., Назаренко С. А., Мусієнко Р. В. Аналіз інтеграції технологічних інновацій у мотиваційні стратегії підприємства. *Економічний простір*. 2024. № 193. С. 21-25. DOI: <https://doi.org/10.30838/EP.193.21-25>.
8. Осіпова Л. В. Вплив глобалізації на сучасні економічні моделі: нові виклики та можливості. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-78>.
9. Педченко Н. С., Перебийніс В. І., Кононенко Ж. А., Зінченко О. М., Карнаухова Г. В. Економічна діагностика ресурсозабезпечення конкурентоспроможності послуг. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі*. 2025. Вип. 2(116). С. 75-83. DOI: <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-2-11>.
10. Педченко Н. С., Кононенко Ж. А., Зінченко О. М. Конкурентоспроможність економіки в умовах розвитку ІТ-індустрії та цифрових трансформацій. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2024. № 16. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-02>.
11. Перебийніс В. І., Кононенко Ж. А., Карнаухова Г. В. Конкурентні переваги суб'єктів господарювання: формування, моделювання, детермінанти. *Інфраструктура ринку*. 2024. № 78. DOI: <https://doi.org/10.32782/infrastructure78-5>.

References

1. Valinkevych, N. V., & Kotsenko, M. S. (2025). Teoretychni aspekty formuvannya konkurentnykh perevah torhovelnogo pidpriemstva [Theoretical aspects of forming competitive advantages of a trade enterprise]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: Ekonomika ta upravlinnia*, no. 17. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2025-17-04-02>.
2. Vasiutkina, N. V., & Krylenko, Ye. S. (2024). Formuvannya intehravanoho ekonomichnoho potentsialu pidpriemstv v umovakh ekonomiky znan z posyleniam vplyvu konkurentsii [Formation of integrated economic potential of enterprises in the knowledge economy under intensified competition]. *Biznes Inform*, no. 10. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2024-10-285-294>.
3. Danko, T. I., Yavorska, N. P., & Tupis, M. M. (2021). Kluchovi aspekty upravlinnia konkurentospromozhnosti torhovelnogo pidpriemstva [Key aspects of managing the competitiveness of a trade enterprise]. *Derzhava ta rehiony*, no. 6 (123). <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-6-4>.
4. Kononenko, Zh. A. (2025). Upravlinnia konkurentospromozhnistiu subiektiv ahrarynoho biznesu v umovakh transformatsii lantsiuhiv postachan silskohospodarskoi produktsii [Management of competitiveness of agribusiness entities under the transformation of agricultural supply chains]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniki*, vol. 10, no. 1. <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2025-1-25>.
5. Liba, N. S., & Puhachevska, K. Y. (2022). Chynnyky formuvannya konkurentospromozhnosti ekonomiky na rehionalnomu rivni [Factors of forming economic competitiveness at the regional level]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: Ekonomika ta upravlinnia*, no. 6. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-6-05-02>.
6. Lola, Yu. Yu., Mykhailenko, D. H., Bolotna, O. V., & Diachok, V. V. (2024). Intehratsiia Ukrainy do Yedynoho tsyfrovoho rynku YeS [Ukraine's integration into the EU Single Digital Market]. *Problemy ekonomiky*, no. 4 (62). <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2024-4-64-70>.
7. Nosan, N. S., Nazarenko, S. A., & Musiienko, R. V. (2024). Analiz intehratsii tekhnolohichnykh innovatsii u motyvatsiini stratehii pidpriemstva [Analysis of integration of technological innovations into enterprise motivation strategies]. *Ekonomichniy prostir*, no. 193, pp. 21–25. <https://doi.org/10.30838/EP.193.21-25>.
8. Osipova, L. V. (2024). Vplyv hlobalizatsii na suchasni ekonomichni modeli: novi vyklyky ta mozhlyvosti [The impact of globalization on modern economic models: new challenges and opportunities]. *Ekonomika ta suspilstvo*, issue 66. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-78>.
9. Pedchenko, N. S., Perebyinis, V. I., Kononenko, Zh. A., Zinchenko, O. M., & Karnaukhova, H. V. (2025). Ekonomichna diahnostyka resursozabezpechennia konkurentospromozhnosti posluh [Economic diagnostics of resource support for service competitiveness]. *Naukovyi visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli*, issue 2(116), pp. 75–83. <https://doi.org/10.37734/2409-6873-2025-2-11>.
10. Pedchenko, N. S., Kononenko, Zh. A., & Zinchenko, O. M. (2024). Konkurentospromozhnist ekonomiky v umovakh rozvytku IT-industrii ta tsyfrovyykh transformatsii [Competitiveness of the economy under the development of the IT industry and digital transformations]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: Ekonomika ta upravlinnia*, no. 16. <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-16-03-02>.
11. Perebyinis, V. I., Kononenko, Zh. A., & Karnaukhova, H. V. (2024). Konkurentni perevahy subiektiv hospodariuvannia: formuvannia, modeliuvannia, determinanty [Competitive advantages of business entities: formation, modeling, determinants]. *Infrastruktura rynku*, no. 78. <https://doi.org/10.32782/infrastructure78-5>.

Стаття надійшла до редакції 12.04.2025 р.